

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.087/2025/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd (cím) által képviselt I. r. felperes neve (cím) I. rendű és II. r. felperes neve (cím) II. rendű felpereseknek – a dr. Magyar Tivadar ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen – amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a dr. László György ügyvéd (cím) által képviselt beavatkozó neve (cím) sérelemdíj és kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 7.P.20.089/2023/60. számú közbenső ítélete ellen a felperesek által 61. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

részközbenső ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részközbenső ítéletnek tekinti és megváltoztatja akként, hogy megállapítja: az alperest teljes felelősség terheli az I. és a II. rendű felpereseket azzal összefüggésben ért károkért, hogy az I. rendű felperes várandósgondozása során az I. rendű felperesnek nem adott tájékoztatást a magzati Down-kórt szűrő, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatok elérhetőségéről, továbbá hiányosan végezte el a Down-kór felismerésére szolgáló ultrahang vizsgálatokat, amelynek következtében az I. és a II. rendű felperes gyermeke, 'gyermek neve' 2018. június 27. napján fejlődési rendellenességgel megszületett.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a részközbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperesek gyermeke, 'gyermek neve' 2018. június 27-én az alperes egészségügyi szolgáltatójánál Down-szindrómával született.

[2] Az I. rendű felperes várandósgondozása során az alperes kezelőorvosa nem a szakmai szabályoknak megfelelően járt el: az I. trimeszteri ultrahang vizsgálat során a lelet a minimálisan kötelező tartalmi elemeket nem tartalmazta, a II. trimeszteri ultrahang vizsgálati leleten egyetlen agyi struktúra sem került rögzítésre. A Down-kór fennállásának megállapítására alkalmas, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatok lehetőségéről az I. rendű felperest nem tájékoztatták. Amennyiben az ultrahang vizsgálatok során oldalkamra tágulatot vagy agykoponya deformitást észleltek volna, úgy genetikai tanácsadás, esetlegesen az I. rendű felperes kérése alapján térítés ellenében igénybe vehető további vizsgálatok a Down-kór minor, majd major jeleit észlelhetővé tették volna, ezért a terhesség megszakítására a törvényi határidőben sor kerülhetett volna.

[3] A felperesek keresetükben annak a megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette az I. és II. rendű felperesek tájékoztatáshoz, önrendelkezéshez, terhességmegszakításhoz, családtervezéshez, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi magánélethez, családban éléshez, a család intézményének sérthetetlenségéhez, az egészséges családban éléshez és egészséges gyermek felneveléséhez való személyiségi jogait, kérték az alperes kötelezését személyenként 25 000 000 forint sérelemdíj és vagyoni káraik megfizetésére.

[4] Az alperes és a beavatkozó a kereset elutasítását kérték azzal, hogy a várandósgondozás során mindenben a szakma szabályainak megfelelően jártak el.

[5] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik azért, mert az I. rendű felperes 2018. június 27. napján született 'gyermek neve' nevű gyermekének születését megelőzően a várandósgondozást nem megfelelően végezte.

[6] A közbenső ítélet indokolása a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ának, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. §-ának (3) bekezdése és 244. §-ának (1) bekezdése, valamint a 26/2014. (IV.8.) EMMI rendelet 10. §-ának a-b.) pontjai felhívásával a rendelkezésre álló bizonyítékokat, különösen az eljárási szabályoknak megfelelően beszerzett, aggálytalannak talált szakértői véleményt, úgy értékelte, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll. Az alperes az I. rendű felperes várandósgondozása során nem az elvárható gondosságnak megfelelően járt el, a protokollban rögzítettek ellenére az I. trimeszteri ultrahang vizsgálat során a plexusokat nem vizsgálta, a vizsgálatát nem dokumentálta, a II. trimeszteri ultrahang vizsgálat során pedig az agyi struktúrák vizsgálata nem került elvégzésre, illetőleg dokumentálásra. A lelet orvosi adatainak hiányai tanúbizonyítással nem pótolhatók. A mulasztások eredményeként az I. rendű felperes további diagnosztikai vizsgálatának elrendelésére nem került sor, a várandósgondozásért felelős orvos a térítésköteles tesztek elvégzésnek lehetőségéről nem adott tájékoztatást, a mulasztási sorozat eredményeként nem került feltárássra az, hogy a magzat Down-szindrómában szenved. Az egészségügyi szolgáltató felel a szülőknek azokért a káraiért, amelyek azért következtek be, mert a magzat genetikai rendellenességét nem ismerték fel és ezáltal megfosztották az anyát az önrendelkezési joga, a szülőket a családtervezési joguk gyakorlásától. Mindezek megalapozzák az alperes kártérítési felelősségét, amelyet az elsőfokú bíróság közbenső ítélettel állapított meg.

[7] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatását kérték akként, hogy az ítéltábla azt állapítsa meg, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesek felé azért, mert az I. rendű felperes 2018. június 27. napján született 'gyermek neve' nevű gyermekének megszületését megelőzően a várandósgondozást nem megfelelően végezte, ezért a magzat Down-szindrómája nem került felismerésre, ennek következtében a terhességmegszakítás elmaradt, a gyermek Down-szindrómával megszületett. Kérték az alperes kötelezését másodfokú költségeik megfizetésére.

[8] Előadták, hogy a közbenső ítélet rendelkező része nem tartalmazza a felperesekre, mint az alperesi kötelezettség jogosultjaira vonatkozó szövegszerű megjelölést, ezért abból nem derül ki, hogy az alperest mely felperesek felé terheli a teljes kártérítési felelősség; másrészt nem tartalmazza a felróható károkozó magatartás következtében előállt kár tényét és az okozati összefüggést. Az irányadó bírósági döntések felhívásával hangsúlyozták, hogy ezeket az elemeket a felelősség jogalapját megállapító közbenső ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell, egyébként hiányos és a későbbiekben vitára adhat alapot.

[9] Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint a felperesek kötelezését a másodfokú eljárással felmerült perköltségeiknek megfizetésére. Kifejtették, hogy a felperesek által az elsőfokú közbenső ítéletből hiányolt szövegek hiánya a perrendtartás rendelkezéseiből nem vezethető le. Az elsőfokú közbenső ítélet rendelkező részében tartalmazza az alperes teljeskörű kártérítési felelősségére vonatkozó megállapítást, megjelöli, hogy ez a kárfelelősség az alperes által végzett várandósgondozással, az I. rendű felperes 2018. június 27. napján született 'gyermek neve' gyermekének születése előtt részére ennek során nyújtott nem megfelelően végzett egészségügyi szolgáltatással függ össze. A közbenső ítélet pedig az indoklásában részletezi,

hogy a tényállás megállapítására milyen bizonyítási eljárást folytatott le és az ítélete összegzéseképpen megállapította a felelősség alapját.

[10] Az ítéltábla a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 376. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt a következők szerint megalapozottnak találta.

[11] A Pp. 370. §-ának (1) bekezdéséből következő fellebbezési kérelemhez és ellenkérelemhez kötöttségből következően az ítéltábla már nem tehetett vizsgálat tárgyává, hogy a keresettel érvényesített kártérítési követelés jogalapja fennáll, a közbenső ítélettel szemben az alperes nem fellebbezett, a felperesi fellebbezés lényegében csak a rendelkező rész szövegezését támadta, így az ítéltáblának a fellebbezés elbírálása körében csak azt kellett megítélnie, hogy az elsőfokú közbenső ítélet rendelkező részének tartalma megfelelt-e a jogszabályi követelményeknek.

[12] A Pp. 341. §-ának (4) bekezdése alapján ha a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felperest megillető követelés összege vagy mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását közbenső ítélettel előzetesen is megállapíthatja.

[13] A közbenső ítélet a jogalap fennállását előzetesen megállapító bírósági döntés, melynek előfeltétele, hogy a kereset alapját képező jog fennállása és a követelés összege vagy mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető legyen.

[14] A fellebbezés kifogásolta, hogy a közbenső ítélet rendelkező része nem felel meg a perrendtartás szabályaiból megállapítható követelményeknek, mivel hiányos a kötelezettség jogosultjainak meghatározása, a kár és az okozati összefüggés megjelölése tekintetében.

[15] A bírósági határozatokkal szemben a polgári eljárásjogi rend több követelményt támaszt. Ilyen elvárás a *törvényesség*, amely szerint a határozat meghozatala a törvényben meghatározott eljárási rend szerint történik; a *megalapozottság*, amely szerint a határozat megfelelően megállapított, bizonyítékokon alapuló tényálláson alapul; a *teljesség*, amely értelmében a határozatnak az arra irányuló valamennyi kérelmet el kell bírálnia; a *határozottság*, e szerint a bírósági döntésnek egyértelműnek, félreérthetetlennek és világosnak kell lennie, hogy a felek és mindazok, akikre a határozat joghatást eredményez, magatartásaikat megfelelően tudják igazítani a kiváltani szándékozott jogkövetkezményekhez; valamint az előzőekkel közvetlen összefüggésben a *végrehajthatóság*, ennek alapján a marasztalást úgy kell meghatározni – a teljesítés módját, összegét és határidejét kell így tartalmaznia –, hogy az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a közhatalmi kényszereszközt alkalmazó végrehajtás eredményesen foganatosítható legyen. A jogalapot érintően ugyancsak anyagi jogerőhatás kiváltására alkalmas közbenső ítéletnek – a végrehajthatóság kivételével, hiszen marasztalást értelemszerűen nem tartalmaz – is meg kell felelnie ezeknek a követelményeknek. Mindezen túl a polgári perrendtartás csak a közbenső ítélet meghozatalának feltételeit és ehhez képest az összecszerűség tekintetében folytatódó eljáráshoz való viszonyát határozza meg, de további előírásokat nem szab meg, ezeket a szempontokat a bírói gyakorlatnak kell kialakítania.

[16] Ahhoz, hogy a határozatokkal szembeni követelmények hogyan alakulnak a közbenső ítélet rendelkező részének a szövegezése vonatkozásában, a jogintézmény célja és rendeltetése ad megfelelő támaszt. A felperes a keresetét a bíróság döntésére irányuló határozott kérelemről elválaszthatatlanul az érvényesített jog és az annak alapját képező tények előadásával érvényesíti. A marasztalásra irányuló keresetek esetén a pernyertességhez elsődlegesen a keresettel érvényesített jog alapossága, másodlagosan a jogalap fennállása esetén az előadott marasztalási összeg, mennyiség alapossága szükséges. A keresettel

szemben érdemben védekező alperes ezért elsődlegesen a jogalap fennállását, másodlagosan ettől függően az összegszerűséget vitathatja. Különösen az összetett, bonyolultabb, jellemzően több kártételt magában foglaló kártérítési perekben a per koncentrált lefolytatását elnehezíti, ha a követelés jogalapját az alperes vitatja, hiszen mindaddig, amíg a felelősség alapvető feltételét jelentő jogot a bíróság anyagi jogerőhatással bíró, ezáltal a jogvitát ebben a részben véglegesen lezáró határozattal nem állapítja meg, az összegszerűség részében az eljárási cselekmények szükségképpen hiányosak, ezért indokolt elválasztani a jogalap, majd az összegszerűség vizsgálatát. A közbenső ítélet célja a jogvita leegyszerűsítése, az esetleg később feleslegesnek bizonyuló eljárási cselekmények és költségek kizárása, a felek koncentrált igényérvényesítése feltételeinek biztosítása. Ebből kiindulva a közbenső ítélet rendelkező részét úgy kell megfogalmazni, hogy abból egyértelmű és világos legyen, hogy a jogalapot milyen körben és milyen mértékben, milyen magatartások következményeként állapította meg, ezáltal határozottan kijelöli, hogy a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően a további eljárás mely jogalapon fennálló követelések meghatározása iránt folyik.

[17] A következőkes bírói gyakorlat szerint ezért a határozatnak az a jogszabályi követelménye, hogy annak rendelkező része a keresetről szóló döntést határozottan, világosan, érthetően, kétséget kizáró megfogalmazással tartalmazza, közbenső ítélet esetében azt jelenti, hogy abból egyértelmű legyen, hogy kinek és milyen joga fennállásáról tartalmaz döntést a határozat, mert ehhez képest történhet majd a követelések összegének megítélése. A jog-szabály előírásainak nem felel meg az a határozat, amelynek az indokolásából kell feltételezni azt a döntést, amelyet pontos és félreérthetetlen megfogalmazásban a rendelkező résznek kell tartalmaznia. Kártérítési perben a közbenső ítéletben kell eldönteni egyrészt a felperes károsodása bekövetkezésének tényét, másrészt a beállott kárnak a károkozó magatartásával való okozati összefüggését (EBH2005. 1318, EBH2004. 1039, Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.418/2022/9. – megjelent: BDT2023. 4607, Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.850/2016/4.) Ez a jogalkalmazói értelmezés összhangban áll a releváns jogirodalmi megközelítéssel, amely szerint a közbenső ítéletben kell eldönteni a felperes keresetösségi jogát, továbbá kártérítési perekben a kár bekövetkezését, és a beállott kárnak az alperes magatartásával, illetve az alperes felelősségét megalapozó egyéb ténnyel való okozati összefüggését, és amennyiben a kártérítési felelősség vétkességen alapul, a vétkesség megállapítását is. A közbenső ítéletben kell a bíróságnak állást foglalnia a kármegosztás kérdésében is. [Petrik Ferenc (szerk.): A polgári eljárásjog. Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC, 1997. B/127.]

[18] Az előző jogszabályi feltételeknek az elsőfokú bíróság közbenső ítélete nem felelt meg, mivel az csak az alperes teljes kártérítési felelősségét állapította meg a várandósgondozás nem megfelelő elvégzéséért, de egyrészt abból nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a felelősség mely jogalanyok felé áll fenn, másrészt abban nem szerepelt a károkozó magatartás és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés sem. Egyetértett az ítéltábla a fellebbezéssel abban, hogy a jogalap határozott megállapítása az összegszerűség tekintetében folyamatban lévő további eljárás tartalma, a későbbi bizonytalanságok elkerülése érdekében a jogalkalmazás fenti szempontrendszerének a közbenső ítélet rendelkező részének a szövegezésében is érvényesülnie kell. Alapos volt tehát a fellebbezés arra nézve, hogy a rendelkező rész ebben pontosításra szorult.

[19] Mindezen felül a felpereseknek vagyoni kár és sérelemdíj iránti keresetük is volt; a felelősség alapját a személyiségi jogsértésért nem állapította meg az elsőfokú bíróság, erre utaló szöveget a közbenső ítéleti rendelkezés és az indokolás sem tartalmaz. Önmagában az, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire utaló szabályként a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, nem változtat azon, hogy a kártérítési és a személyiségi jog megsértéséért fennálló felelősség körében

értékesített alanyi jog önálló kötelezkeletkeztető tényen alapul a Ptk. 2:52. §-ának (1) – (3) bekezdései, 2:53. §-a és 6:2. §-ának (1) bekezdése alapján. Ebből következően az ítéltábla döntése sem terjedhetett ki a személyiségi jogsértésért való felelősség meghatározására.

[20] Ezen túl a felperesek a sérelemdíj és a vagyoni kár megfizetése iránti keresetükkel valódi tárgyi halmazatban egyes személyiségi jogaik megsértésének bírósági megállapítását is kérték. A Ptk. önálló személyiségi jogi jogkövetkezményről azonban az elsőfokú bíróság – az indokolásból megállapíthatóan – nem hozott döntést, ezért a Pp. 341. §-ának (2) bekezdése értelmében ebben a tekintetben csak *részközbenső* ítéletnek tekinthető, amelyet ugyancsak korrigálni szükséges. (ekként: Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.221/2023/4.)

[21] Az ítéltábla az előzőek alapján az elsőfokú bíróság közbelső ítéletét részközbenső ítéletnek tekintette és akként változtatta meg, hogy annak rendelkezésébe belefoglalta – ugyan nem a fellebbezés szó szerinti szövegezésével, de tartalmilag ahhoz igazodóan, a tárgyalt szempontrendszer szerinti elégséges mértékben – a kötelezettség jogosultjaira, a károkozó magatartásra és a bekövetkezett hátrányokkal okozati összefüggésre utalást.

[22] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ekként tekintett részközbenső ítéletét, annak fellebbezett részében, a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján az előzőek szerint megváltoztatta.

[23] A felperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján jogosult a másodfokú eljárással felmerült költsége megtérítésére. Másodfokú költségként a fellebbezés időpontjára tekintettel helyesen a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024 (XII.9.) IM rendelet (Ükr.) 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a fél és az ügyvéd között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj megítélését kérte nettó 25 000 forint óradíj és 3 munkaóra alapján összesen 75 000 forint + áfa összegben, amely óradíj a piaci viszonyokkal nem volt ellentétes és az értékesített munkaórák is elfogadhatók voltak, azonban nem csatolt a másodfokú eljárásra irányadó megbízási szerződést. Az Ükr. 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint az ügyvéd által képviselt fél ügyvédi költségeként a fél és az ügyvéd között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj számítható fel, a kikötött munkadíj mértéke ebből következően a megbízási szerződés tartalmával igazolható. Mivel pedig a bírói gyakorlat szerint a Pp. 81. §-a (2) bekezdésének megfelelően a perköltség körében is elő kell adni az igény alapjául szolgáló releváns körülményeket; ha tehát a fél az ügyvédi munkadíj megtérítését megbízási szerződés alapján kéri, úgy nem mellőzhető a megbízási szerződés csatolása, hiszen ez képezi a felszámítás alapját (Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.141/2024/27-II., Pkf.II.20.505/2024/2.); a megbízási szerződésen alapuló perköltségigény felszámításakor nem elegendő csupán a költségjegyzék csatolása (Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.088/2024/6.). Amennyiben a fél az Ükr. 2. §-ának (1) bekezdése szerinti felszámítást választja, úgy vállalja az ebből eredő többletkötelezettségeket is. A felperes így nem igazolta a kikötött óradíj összegét, ezért az ítéltábla mellőzte a másodfokú perköltségről rendelkezést.

[24] Az alperes személyes illetékmentessége folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének c) pontja és 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illeték a Pp. 95. §-ának (1) bekezdése és 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2025. április 24.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bírő, Dr. Árok Krisztián s.k. bírő